

---

---

# МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ ТА ТОРГІВЛЯ

---

---

Chugunov I., Kucher G. *Finansy Mizhnarodnogo Valjutnogo Fondu. Zovnishnja torgivlja: ekonomika, finansy, pravo.* 2022. № 2. S. 77-95. Serija. Ekonomichni nauky. [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2022\(121\)07](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2022(121)07)

УДК 336.2:339.732.4

**ЧУГУНОВ Ігор,**

д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів  
Державного торговельно-економічного  
університету

вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0003-4915-1267

[i.chugunov@knute.edu.ua](mailto:i.chugunov@knute.edu.ua)

DOI: 10.31617/zt.knute.2022(121)07

**CHUGUNOV Igor,**

Doctor of Sciences (Economics), Professor,  
Head of the Department of Finance  
State University of Trade and Economics

19, Kioto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0003-4915-1267

[i.chugunov@knute.edu.ua](mailto:i.chugunov@knute.edu.ua)

**КУЧЕР Галина,**

д. е. н., доцент, професор кафедри фінансів  
Державного торговельно-економічного  
університету

вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0002-1714-5623

[h.kucher@knute.edu.ua](mailto:h.kucher@knute.edu.ua)

**KUCHER Galyna,**

Doctor of Sciences (Economics), Associate  
Professor, Professor of the Department of Finance  
State University of Trade and Economics

19, Kioto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0002-1714-5623

[h.kucher@knute.edu.ua](mailto:h.kucher@knute.edu.ua)

## ФІНАНСИ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ

**Вступ.** Інституційна трансформація МВФ спрямована на забезпечення глобальної фінансової стабільності. Це потребує дослідження змін у підходах та механізмах формування та використання фінансових активів і показників, що визначають ефективність й результативність його діяльності.

**Проблема.** Інституційний розвиток МВФ потребує відповідного ресурсного забезпечення та поліпшення внутрішньої системи фінансових взаємозв'язків, механізмів акумулювання та перерозподілу фінансово-кредитних потоків. Розуміння особливостей та наслідків таких трансформацій є важливим для розвитку як світової фінансової системи загалом, так і окремих суверенних країн.

## FINANCE OF THE INTERNATIONAL MONETARY FUND

**Introduction.** The institutional transformation of the IMF is aimed at ensuring global financial stability. This requires a study of changes in approaches and mechanisms for the formation and use of financial assets and indicators that determine the effectiveness and efficiency of its activities.

**Problem.** The institutional development of the IMF requires adequate resources and improvement of the internal system of financial relations, mechanisms of accumulation and redistribution of financial and credit flows. Understanding the features and consequences of such transformations is important for the development of both the global financial system as a whole and individual

---

© Чугунов І., Кучер Г., 2022

Автори не отримували прямого фінансування для цього дослідження.

Внесок авторів є рівнозначним.

стабільність яких тривалий час залежить від співпраці з МВФ.

**Метою** статті є визначення змісту та впливу покращення функціонування фінансів МВФ для забезпечення стабільності світової фінансової системи.

**Матеріал і методи.** Для виявлення особливостей формування та використання фінансових ресурсів використовується системний метод, для визначення фінансової архітектури – наукова абстракція та узагальнення, для аналізу фінансових результатів МВФ – методи аналізу та синтезу.

**Результати.** Розвиток глобального фінансового середовища впливає на фінансову архітектуру та результати діяльності МВФ. Досліджено показники накопичення та використання власних та позикових коштів. Оцінено фінансові результати МВФ за 2019–2020 рр. Розкрито роль МВФ у забезпеченні стабільності світової фінансової системи.

**Висновок.** Інституційний розвиток МВФ спрямований на забезпечення стабільності світової фінансової системи та задоволення потреб світової спільноти в ресурсах. Удосконалення фінансового менеджменту МВФ відображає зміцнення його фінансово-кредитної спроможності шляхом збільшення квот країн-членів, використання золотих резервів і запозичень, оптимізації витрат та забезпечення ефективності діяльності.

**Ключові слова:** фінанси МВФ, міжнародна фінансова допомога, глобальна фінансова нестабільність, кредитні програми, кредитні механізми.

sovereign countries, the stability of which has long depended on cooperation with the IMF.

**The aim** of the article is aimed at identifying the content and impact of improving the functioning of the IMF's finances to ensure the stability of the global financial system.

**Methods.** To reveal the peculiarities of the formation and use of financial resources, the systematic method is used, while scientific abstraction and generalization are used to determine the financial architecture, and methods of analysis and synthesis are used to analyse the IMF financial performance.

**Results.** The development of the global financial environment effects the IMF financial architecture and performance. Indicators of accumulation and use of own and borrowed funds are studied. The IMF financial performance for 2019–2020 is estimated. The role of the IMF in ensuring the stability of the world's financial system is revealed.

**Conclusion.** The institutional development of the IMF is aimed at ensuring the stability of the global financial system and meeting the needs of the world community for resources. Improving the IMF's financial management reflects the strengthening of its financial and credit capacity by increasing the member countries' quotas, using gold reserves and borrowing, optimizing costs, and ensuring the efficiency functioning.

**Keywords:** IMF's finances, international financial assistance, global financial instability, credit programs, credit mechanisms.

JEL Classification F33

**Конфлікт інтересів:** Автори заявляють, що вони не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не мають відносин з державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що автори працюють в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів і редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

**Вступ.** Глобальні та регіональні кризи, фінансові трансформації детермінують ускладнення системи міжнародних інституцій, роль і місія яких змінюється відповідно до поточних викликів. Провідною глобальною інституцією, діяльність якої спрямована на забезпечення стабільності функціонування світової фінансової системи, є Міжнародний валютний фонд (МВФ). Визнаний міжнародною спільнотою Фонд удосконалює свою діяльність щодо розширення функцій, повноважень і підвищення ефективності функціонування. Його фінанси формують наддержавну систему перерозподілу фінансових ресурсів і передбачають акумулювання, перерозподіл і використання фінансових ресурсів з офіційних та приватних джерел.

**Проблема.** Інституційний розвиток МВФ потребує відповідного ресурсного забезпечення та поліпшення внутрішньої системи фінан-

сових взаємозв'язків, механізмів акумулювання та перерозподілу фінансово-кредитних потоків. Розуміння особливостей та наслідків таких трансформацій є важливим для розвитку як світової фінансової системи загалом, так і окремих суверенних країн, стабільність яких тривалий час залежить від співпраці з МВФ.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Вітчизняні та закордонні науковці приділяють значну увагу дослідженню питань фінансово-кредитних взаємовідносин між суверенними країнами та міжнародними фінансовими організаціями, впливу останніх на незалежність і розвиток країн й національних економік в умовах світових трансформаційних процесів. Вагомими в контексті дослідження співробітництва з міжнародними фінансово-кредитними інституціями є праці вчених, як-от: Дж. Стігліц [1], Т. Богдан [2], В. Колосова [3], А. Мазаракі [4], Т. Мельник [4], М. Радієва [5] тощо.

Через світову фінансову нестабільність важливим є визначення особливостей інституційних трансформацій МВФ як глобальної фінансово-кредитної інституції, змін у підходах і механізмах формування та використання його фінансових активів і резервів, показників фінансових потоків, що визначають ефективність й результативність його діяльності.

**Метою** статті є виявлення змісту та впливу удосконалення функціонування фінансів МВФ на забезпечення стабільності світової фінансової системи.

**Матеріали та методи.** У ході дослідження застосовано систему наукових методів і підходів: системний – для розкриття підходів до формування й використання фондів фінансових ресурсів; наукового абстрагування та узагальнення – для визначення фінансової архітектури Фонду як системи перерозподілу фінансових активів, детермінант руху фінансових потоків у діяльності МВФ в умовах глобальної фінансової нестабільності; структурного аналізу та синтезу – під час дослідження фінансових показників результативності діяльності МВФ.

**Результати дослідження** є продовженням вивчення розвитку суспільних фінансів країн під впливом інституційних трансформацій світового фінансового середовища [6; 7].

Створення МВФ як Бреттон-Вудської установи наприкінці II світової війни сприяло забезпеченню відновлювальних процесів у валютно-фінансовій сфері, міжнародного співробітництва, збалансованості міжнародної торгівлі, розрахунків і платіжних балансів країн – членів МВФ. Взаємовідносини між 190 країнами – членами МВФ регламентуються Статутом МВФ, угодами про співробітництво, його внутрішніми документами й рішеннями, положеннями національного права країн-учасниць з цих питань. Удосконалення правового регламентування діяльності Фонду спрямовано на формування узгодженої державами-членами політики та здійснення заходів щодо її реалізації [8].

Важливими напрямками діяльності Фонду є вдосконалення державного управління, забезпечення макроекономічної стабільності та стійкого зростання у країнах-членах через надання консультацій і технічної допомоги, що відображено у відповідних документах і рішеннях [9]. У документах Фонду зауважено й на необхідності урахування провідного досвіду інших установ, зокрема Світового банку.

Організаційна структура МВФ має такі складові [10]:

- Рада керуючих;
- Міжнародний валютно-фінансовий комітет;
- Спільний комітет розвитку МВФ та Світового банку;
- Виконавча рада;
- Незалежний відділ оцінки;
- Директор-розпорядник, якому підпорядковуються структурні підрозділи з питань управління знаннями, пенсійного забезпечення персоналу, бюджету та планування, внутрішнього аудиту, управління ризиками, управління змінами та новаціями;
- Регіональні департаменти;
- Функціональні та спеціалізовані департаменти – опікуються питаннями: комунікацій, фінансів, бюджету, грошово-кредитних систем і ринків капіталу, юридичними, професійного та організаційного розвитку, дослідницькими розробками, статистики, стратегії, політики та аналізу;
- Служби підтримки забезпечують роботу департаментів з корпоративних послуг та управління об'єктами, кадрів, інформаційних технологій, секретаріату.

До головних сфер, де реалізується вплив МВФ на національне середовище країн-членів, належить управління державними ресурсами, що передбачає проведення інституційних реформ у державному секторі, спрямованих на удосконалення діяльності казначейства, центрального банку, державних підприємств тощо, «враховуючи адміністративні процедури (наприклад, контроль витрат, управління бюджетом і збирання доходів)». А також «підтримка розвитку, прозорого та стабільного економічного й нормативного середовища, що сприятиме ефективній діяльності приватного сектору (наприклад, системи цін, режимів обміну та торгівлі, банківських систем тощо»<sup>1</sup>) [9, ст. 4].

Зазначене передбачає зосередження уваги Фонду на питаннях інституційних реформ казначейства, процедурах підготовки та затвердження бюджету, податковому адмініструванні, механізмах бухгалтерського обліку та аудиту, операціях центрального банку.

<sup>1</sup> Всі цитати з іншомовних джерел наведено у перекладі авторів статті.

Визначаючи вплив Фонду на світову спільноту, варто врахувати такі його *функції* [9]:

- спостереження за міжнародною валютною системою;
- моніторинг макроекономічної та фінансової політики країн – членів Фонду; здійснення досліджень, аналіз і прогнозування розвитку світової економіки та міжнародних фінансових ринків;
- кредитування країн – членів Фонду, які, відчуваючи валютну кризу або кризу платіжного балансу, згодні вживати погоджені з експертами Фонду заходи для покращення ситуації, що дасть змогу повернути кредитні ресурси МВФ;
- надання технічної допомоги та фінансових послуг.

*Фінансові послуги*, що надаються Фондом, спрямовані на підвищення потенціалу й передбачають надання та координацію технічної допомоги з питань монетарної політики, валютного та банківського регулювання, фіскальної політики, розробку, широке обговорення й запровадження міжнародних стандартів щодо валютно-обмінних операцій, грошової та фіскальної політики, статистики платіжного балансу.

Світова фінансова криза 2008–2009 рр. вплинула на сприйняття МВФ та світовою спільнотою *основної мети* діяльності Фонду: вона відтоді визначається як діяльність, спрямована на забезпечення стабільності міжнародної валютно-фінансової системи, системи обмінних курсів і міжнародних розрахунків.

У зазначений період розпочалася робота щодо удосконалення Фонду, спрямована на покращенні внутрішньої підзвітності, прозорості, кадрової роботи, заощадженні та посиленні фінансової бази його функціонування. Зміни дали змогу не лише забезпечити перегляд квот та прав голосу країн-членів, збільшити ресурсний потенціал МВФ, реформувати систему управління, кредитні механізми й інструменти, але й посилити змістовність, своєчасність та ефективність впроваджуваних заходів [11, с. 10–15].

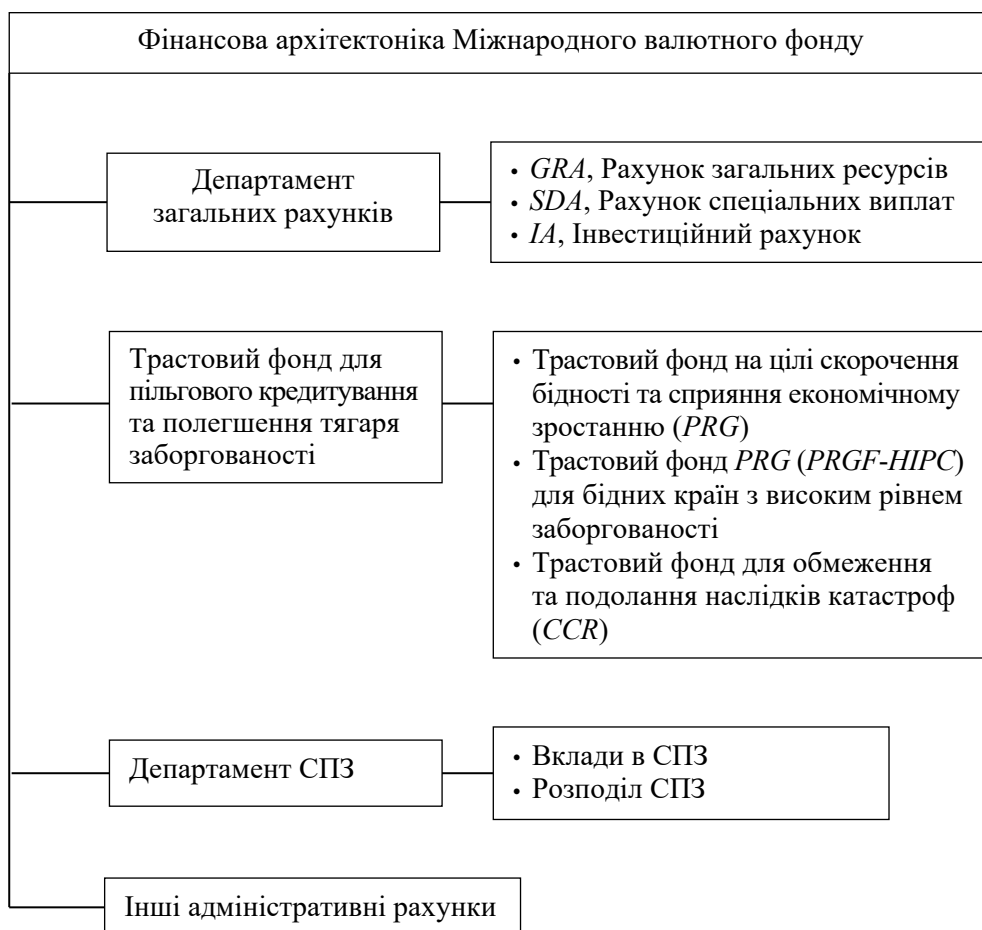
Після уточнення мандату МВФ у 2009 р. передбачено розширення його повноважень стосовно: нагляду за міжнародною монетарною системою; забезпечення стабільності світової фінансової системи та забезпечення здатності боротися з системними кризами та в окремих країнах.

*Інституційний розвиток* Фонду націлений на удосконалення його діяльності адаптивно до змін світового фінансового середовища [10; 11]. На цьому етапі розвитку МВФ визначає три основні його функції: економічного нагляду, що передбачає формування рекомендацій для досягнення макроекономічної стабільності, прискорення економічного зростання та зменшення бідності; кредитування – надання фінансової допомоги країнам-членам з вирішення проблем платіжного балансу; забезпечення розвитку економічного потенціалу, зокрема завдяки наданню технічної допомоги та навчання [10].

Кризові явища у світовій економіці посилювалися пандемією COVID-19, що потребувало розробки та впровадження відповідних надзвичайних заходів з боку Фонду. Серед них: надання додаткових позик, розподіл СПЗ серед країн-членів, допомога країнам з низькими доходами у вирішенні боргових проблем.

МВФ надає технічну допомогу та здійснює фахову підготовку кадрів для підвищення ефективності економічних інститутів країн-членів та збільшення їхнього потенціалу. Зазначене в сукупності передбачає проведення різних заходів, зокрема розробку та реалізацію більш ефективних політик у сфері оподаткування та адміністрування, управління видатками, грошово-кредитної й курсової політики, нагляд і регулювання банківської та фінансової систем, законодавчої бази й економічної статистики.

Фінансова архітектура МВФ (рисунок), що забезпечує досягнення цілей і розв'язання поставлених завдань, складається з чотирьох секторів.



**Фінансовий апарат і фонди Міжнародного валютного фонду**

Джерело: [8; 12].

Рухом фінансових потоків МВФ керують різні департаменти в межах їх повноважень шляхом проведення відповідних операцій з фінансовими активами, залученими Фондом. Водночас у країнах-членах в уповноважених на це інституціях (в Україні це Національний банк України) відкриваються спеціальні рахунки МВФ, через які проводяться операції з придбання та викупу валют, виплат внесків за підписками, погашення позик, здійснення адміністративних розрахунків тощо.

*Джерелами* формування фондів фінансових ресурсів МВФ є:

*власні ресурси* – внески країн-членів у вигляді обігових коштів відповідно до встановленої квоти<sup>2</sup>, обсяг якої визначається місцем країни у світовій економіці та міжнародній торгівлі;

*ресурси, залучені на міжнародних ринках капіталів* шляхом випуску довірчими фондами цінних паперів;

*позики МВФ за двосторонніми договорами* з країнами-членами та міжнародними організаціями.

Фінансова складова діяльності МВФ передусім базується на випуску міжнародних резервних активів (СПЗ). За весь період застосування їхня роль значно посилилася, враховуючи вплив Фонду на світові фінанси: вони можуть доповнювати офіційні резерви країн – членів МВФ; країни-члени можуть їх добровільно обмінювати на інші валюти між собою.

СПЗ використовується як розрахункова одиниця для МВФ, а процентна ставка по СПЗ забезпечує основу для розрахунку процентних зборів за регулярним фінансуванням МВФ і процентної ставки, що виплачується членам, що є кредиторами МВФ. Вартість СПЗ визначається як сума показників окремих валют. З 01.10.2016 р. кошик валют для визначення вартості СПЗ закріплено в таких пропорціях: долар США – 0.58252; євро – 0.38671; китайський юань – 1.0174; японська ієна – 11.900; фунт стерлінгів – 0.085946 [11, П.О-1].

Країни – члени МВФ у разі потреби в іноземній валюті можуть здійснювати її купівлю, запозичення або обмін СПЗ на еквівалентну кількість національної валюти, що зараховується на рахунок МВФ

<sup>2</sup> Квота країни-члена відображає його положення у світовій економіці, визначає його максимальне фінансове зобов'язання у МВФ та його право голосу в організації, а також впливає на обсяги фінансування з боку МВФ (держава-член може запозичувати до 200 % своєї квоти щорічно та до 600 % нарастальним підсумком, у виняткових випадках обсяги можуть бути збільшені). Під час визначення квоти враховують групу економічних факторів, зокрема показники ВВП; обсяг операцій за поточними статтями платіжного балансу; мінливість обсягів поточних зовнішніх надходжень; офіційні золото-валютні резерви. Тож квоти країн-членів розподіляються нерівномірно. МВФ періодично переглядає квоти. Так, 14-й перегляд 2010 р. передбачав їх збільшення понад удвічі – до 477 млрд СПЗ (приблизно 661 млрд дол. США). Надалі у 2020 р. відбувся 15-й перегляд, але збільшення квот не передбачалося. Проведені заходи дали змогу МВФ сформувати фінансовий потенціал завдяки загальній сумі квот обсягом 477 млрд СПЗ (687 млрд дол. США) та сукупний обсяг позикових коштів розміром 492 млрд СПЗ (708 млрд дол. США) [8].

у центральному банку країни. Через те, що валютні кредити можуть надаватися під заставу неконвертованих національних валют, останні залишаються у Фонді до викупу їх емітентами.

Використання Рахунку загальних ресурсів Фонду дає йому змогу формувати операційний дохід завдяки базовим і додатковим зборам, надходженням відсотків за його авуарами, а також шляхом комісійних зборів під час придбання коштів звичайного рахунку, послуги тощо. Операційні витрати включають винагороди за компенсаційними позиціями, виплатами відсотків за непогашеними позиками і кредитами, відрахуваннями на виплати винагород за резервним траншем та інших адміністративних витрат. Чистий операційний дохід використовується для покриття адміністративних витрат Фонду. Збільшення ресурсів Рахунку загальних ресурсів МВФ відбувається завдяки зростанню квот, нерозподіленому доходу та накопиченню страхових резервів, що, своєю чергою, спрямоване на захист активів Фонду від знецінення, потенційних втрат за простроченими зобов'язаннями, на забезпечення надійного фінансового управління установою, а також на формування додаткової ліквідності тощо [13, с. 30–32].

Позики МВФ за двосторонніми договорами з країнами-членами та міжнародними організаціями стали новим джерелом формування ресурсів МВФ завдяки використанню механізмів кредитування Фонду країнами-членами та міжнародними організаціями, що визначені «Новими механізмами про запозичення» (*New Arrangements to Borrow – NAB*) та які можуть бути застосовані в разі недостатності ресурсів від квот. Виконавча Рада МВФ внесла доповнення, що передбачили їхнє подвоєння у 2021–2025 рр. до 365 млрд СПЗ (526 млрд дол. США) [14].

Важливим інструментом формування фінансових ресурсів Фонду стало також фінансування, отримане від країн-членів за двосторонніми домовленостями про позики, «*bilateral borrowing agreements*» (*BBA*s). За результатами домовленостей 2020 р., протягом 2021–2023 рр. 40 кредиторів зобов'язались надати Фонду кредит майже на 135 млрд СПЗ, у випадку скорочення інших доступних джерел фінансування [10, с. 59].

Використання різних джерел формування фінансових ресурсів МВФ дає змогу акумулювати необхідні кошти на Рахунку загальних ресурсів й спеціальних рахунках та в цільових трастових фондах. Окрім надходжень за підписними квотами, які країни-члени сплачують до МВФ, а також платежів за кредитними угодами, МВФ за потреби може застосовувати кошти інших офіційних організацій і резерви у вигляді золотого запасу.

МВФ є одним з найбільших власників золота у світі. За звітними даними, станом на 31 липня 2021 р. *золоті запаси (авуари) МВФ*



становлять 115.6 млрд СПЗ [15, с. 4]. Фонд сформував поточні золоті авуари через те, що:

- на етапі його створення дозволялося 25 % початкових внесків у рахунок квоти й подальші збільшення квот виплачувати золотом;
- виплати відсотків за використання кредитів МВФ державами-членами на початковому етапі зазвичай здійснювалися золотом;
- країна-член, що бажала придбати валюту іншої держави-члена, могла отримати її шляхом продажу золота МВФ, що використано під час продажу золота МВФ Південною Африкою у 1970–1971 рр.;
- країни-члени могли також використовувати золото для погашення раніше наданих їм кредитів МВФ [13, с. 108–124].

Згідно з правовими документами організації золоті запаси МВФ розміщуються в депозитарних установах США, Великобританії, Франції та Індії [16, II.F-1]. Відповідно до Другої поправки до Статей угоди з 1978 р. золото відображається на балансі та в річній звітності як актив, що не використовується Фондом у звичайних операціях, але він може приймати золото від країн-членів як плату за операціями. Утім відповідно до рішення Виконавчої ради Фонд може продавати золото за ринковими цінами та «повертати» його вкладникам пропорційно до їхньої квоти та в обмін на їхню валюту за «історичною ціною» (35 СПЗ за унцію чистого золота) [13, с. 111–118].

Відповідно до нової моделі формування доходів Фонду, що застосовується з 2008 р., прибуток від обмеженого продажу золота використовується для створення забезпечувального фонду та збільшення потенціалу МВФ для пільгового кредитування країн з низькими доходами, які відповідають критеріям отримання такої допомоги. Виконавча рада Фонду 18 вересня 2009 р. затвердила продаж золота обсягом у 403.3 метричної тонни (12.97 млн унцій), що тоді становило одну восьму всіх золотих авуарів Фонду. Це збільшило фінансовий потенціал МВФ на довгостроковий період. За даними МВФ, загальна сума надходжень після продажу золота становила 9.5 млрд СПЗ (приблизно 14.4 млрд дол. США), з яких 6.85 млрд СПЗ – прибуток порівняно з балансовою вартістю золота, водночас 4.4 млрд СПЗ з цієї суми використано для створення забезпечувального фонду. Однак, як передбачалося новою моделлю доходу, не менше ніж 90 % цієї суми спрямовано на фінансування Трастового фонду на цілі скорочення бідності та сприяння економічному зростанню (*PRG*) та гарантування потенціалу щорічного кредитування його коштом в обсязі майже 1.25 млрд СПЗ на постійній основі [17].

Фінансовий рік МВФ починається 1 травня та завершується 30 квітня наступного року [16, II.J-9]. Річний адміністративний бюджет Фонду – це документ, що затверджується Виконавчою радою за поданням директора-розпорядника щороку не пізніше ніж 1 квітня.

Річний адміністративний бюджет відображає прогноз доходів Фонду та його витрат на власну діяльність і відшкодування видатків Рахунку загальних ресурсів на управління Спеціальним страховим рахунком, департаментом СПЗ та рахунками Фонду. Річний звіт подається директором-розпорядником на розгляд Виконавчої ради щорічно не пізніше за 31 травня [16, П.Ж-4, П.Ж-5].

Виконання завдань та функцій МВФ базується на його фінансовому потенціалі та передбачає щорічне формування фінансових звітів та проведення аудиту щодо результативності використання його фінансових ресурсів. Аналіз звітних документів Фонду дав змогу зробити певні висновки щодо руху фінансових потоків (табл. 1).

Таблиця 1

**Показники діяльності МВФ за 2019–2020 фінансові роки, млн СПЗ**

Показники	Станом на:	
	30.04.2020	30.04.2021
<i>Активи</i>		
Використовувані валюти	320618	297217
Інші валюти	67633	71651
Несплачена сума кредиту	73575	89788
<b>Разом валют</b>	<b>461826</b>	<b>458656</b>
Вклади/авуари СПЗ	21204	22203
Інвестиції	22528	23032
Золотий запас *	3167	3167
Основні засоби та нематеріальні активи	557	555
Інші активи	748	706
<b>Усього активів</b>	<b>510030</b>	<b>508319</b>
<i>Зобов'язання</i>		
Спеціальний страховий рахунок	1066	1066
Кредити та позики	8903	5138
Підписки на участь у капіталі відповідно до квоти	475724	475808
Чисті зобов'язання за пенсійними планами	3008	205
Інші зобов'язання	800	761
<b>Усього зобов'язань</b>	<b>489501</b>	<b>482978</b>
Резерви Рахунку загальних ресурсів (GRA)	19321	23350
Нерозподілений прибуток від Інвестиційного рахунку	1208	1991
Ресурси Рахунку спеціальних виплат (SDA)	–	–
<b>Усього зобов'язань, резервів, нерозподіленого прибутку та ресурсів</b>	<b>510030</b>	<b>508319</b>

\* вартість за «історичною ціною».

Джерело: [18, с.7].

Наведені у *табл. 1* дані засвідчили, що за два останні роки відбувається активізація ролі Фонду в діяльності країн-членів, що вплинуло на зростання показника обсягів інших валют у його активах на 5.94 % та зростання несплаченої суми кредиту Фонду на 16 213 млн СПЗ, тобто на 22.04 %. Варто звернути увагу на скорочення в активах Фонду показника використовуваних валют, які можуть вільно функціонують на ринку торгівлі СПЗ, на 23 401 млн СПЗ, або на 7.3 %.

Позитивним є зростання вкладів у СПЗ на 999 млн СПЗ, або на 4.71 %. Про покращання результативних показників його діяльності свідчать зростання інвестицій на 504 млн СПЗ (2.24 %), резервів Рахунку загальних ресурсів (*GRA*) на 4029 млн СПЗ (20.85 %), нерозподіленого прибутку від Інвестиційного рахунку на 783 млн СПЗ (64.82 %).

Важливим для аналізу фінансової діяльності МВФ є узагальнення результатів фінансової діяльності в частині аналізу його прибутків та збитків (*табл. 2*).

Таблиця 2

**Звітні показники прибутків та збитків за фінансові роки, що закінчились 30 квітня 2021 та 2020 рр., млн СПЗ**

Показники	Станом на:	
	30.04.2020	30.04.2021
<i>Операційний дохід</i>		
Базові збори	1177	932
Додаткові збори	752	931
Інші зміни та комісії	465	185
Проценти за вкладами в СПЗ	170	17
Чистий прибуток від інвестицій	431	869
<b>Загальний операційний дохід</b>	<b>2995</b>	<b>2934</b>
<i>Операційні витрати</i>		
Винагорода позицій учасників за резервним траншем	546	72
Витрати на сплату процентів за кредитами та позиками	90	6
Адміністративні витрати	916	1199
<b>Усього операційних витрат</b>	<b>1552</b>	<b>1277</b>
<b>Чистий операційний дохід</b>	<b>1443</b>	<b>1657</b>
Перекази на Рахунок спеціальних виплат ( <i>SDA</i> )	9	–
Внески з Рахунку спеціальних виплат до Трастового фонду PRG	(19)	–
<b>Чистий дохід</b>	<b>1433</b>	<b>1657</b>
Загальна сума доходу Департаменту загальних рахунків, у тому числі:		
Загальна сума доходу Рахунку загальних ресурсів ( <i>GRA</i> )	1011	788
Загальна сума доходу Інвестиційного рахунку ( <i>IA</i> )	431	869
Загальна сума доходу/(збитку) Рахунку спеціальних виплат ( <i>SDA</i> )	(9)	–
<b>Чистий дохід</b>	<b>1433</b>	<b>1657</b>

Джерело: [18, с. 8].

Наведені у *табл. 2* дані свідчать про зменшення загального операційного доходу на 61 млн СПЗ, що становить 2.04 % показника попереднього року. На скорочення загального операційного доходу у 2020 ф. р. вплинуло скорочення надходжень від основних нарахувань на 245 млн СПЗ (що становить 7.53 % структурних змін), від інших платежів і зборів на 280 млн СПЗ (відповідно – 9.22 %) та відсотків за вкладками в СПЗ Фонду на 153 млн СПЗ (що становить 5.1 % структурних змін цього показника). Позитивну динаміку на показник загального операційного доходу мали зростання чистого прибутку від інвестицій на 438 млн СПЗ та додаткових зборів Фонду на 179 млн СПЗ.

У 2020 ф. р. проти 2019 ф. р. відбулося скорочення винагород за виплатами учасникам за резервними траншами на 474 млн СПЗ та на сплату процентів за кредитами та позиками на 84 млн СПЗ. До того ж зафіксовано зростання операційних адміністративних витрат на 283 млн СПЗ, частка яких в операційних витратах Фонду за 2020 р. становила 93.89 %.

Важливу роль у формуванні чистого прибутку МВФ у 2020 ф. р. відіграло зростання загального доходу Інвестиційного рахунку (*IA*) на 258 млн СПЗ, що дало змогу перекрити скорочення загального доходу Рахунку загальних ресурсів (*GRA*) на 223 млн СПЗ та його відсутність по Рахунку спеціальних виплат (*SDA*). Це сприяло зростанню загального показника чистого прибутку МВФ за 2020 р. на 224 млн СПЗ, або 115.65 % проти 2019 ф. р.

Фінансова складова діяльності МВФ передбачає як виділення фінансових ресурсів Фонду для реалізації його цілей та завдань, так і отримання ресурсів від країн-членів і міжнародних організацій для посилення кредитного потенціалу та підтримки квот. Упродовж 2008–2021 рр. кредитний потенціал Фонду збільшився у 4.25 раза. Ресурси Фонду станом на 16.04.2021 р. становлять близько 973 млрд СПЗ та мають змогу надавати кредитів на суму близько 707 млрд СПЗ (близько 1 трлн дол. США), що надзвичайно важливо за зростання попиту на ресурси для боротьби з кризовими процесами через пандемію *COVID-19* [19].

Значну роль у зростанні фінансових активів МВФ відіграють кредитні угоди в рамках «Нових механізмів запозичення» (*New Arrangements to Borrow, NAB*). Такий підхід сформував механізм фінансування на багатосторонній основі, що періодично переглядається в контексті продовження термінів (оскільки охоплює п'ятирічний період) та обсягів запозичення. Його загальні обсяги у 2017–2020 рр. становили до 182 млрд СПЗ (249 млрд дол. США) [20], але за рішенням Виконавчої ради в січні 2020 р. затверджено застосування *NAB* протягом 2021–2025 рр. з подвоєнням його ресурсів до 365 млрд СПЗ [21]. За даними Фонду 38 учасників уже внесли коштів на суму 361 млрд СПЗ (521 млрд дол. США) [19].

Важливу роль у формуванні фондів фінансових ресурсів МВФ відіграють Двосторонні домовленості про позику (*Bilateral Borrowing Agreements, BBAs*). Завершення терміну дії попередніх домовленостей і запровадження нових *BBAs* 2020 на трирічний період дало змогу залучити ресурси від 42 кредиторів [19] обсягом 138 млрд СПЗ (195 млрд дол. США) [22]. Попри те, що кількість учасників кредитних відносин за новими двосторонніми домовленостями зростає, загальна сума сформованих зобов'язань значно скоротилася (табл. 3).

Таблиця 3

**Показники фінансово-кредитного потенціалу МВФ  
у 2020–2021 рр., млрд СПЗ**

Показники	2020	2021
<b>Загальні ресурси, разом</b>	<b>977</b>	<b>973</b>
Квота	477	477
Нові механізми запозичення, <i>NAB</i>	182	361
Двосторонні домовленості про позику, <i>BBAs</i>	318	135
<b>Кредитний потенціал</b>	<b>715</b>	<b>707</b>
Квота	320	316
Нові механізми запозичення, <i>NAB</i>	143	285
Двосторонні домовленості про позику, <i>BBAs</i>	252	106

Джерело: складено авторами за [19].

Наведені у табл. 3 дані свідчать, що скорочення обсягів загальних ресурсів Фонду у 2021 р. проти 2020 р. на 4 млрд СПЗ відбулося через скорочення потенціалу Двосторонніх домовленостей про позику (*BBA* 2020) на 183 млрд СПЗ. Це негативно вплинуло на його кредитний потенціал та призвело до скорочення останнього за цим показником на 146 млрд СПЗ.

Позитивний вплив на фінансово-кредитний потенціал Фонду мали Нові механізми запозичення, *NAB* 2020. Їхнє застосування дало змогу збільшити надходження до Рахунку загальних ресурсів на 179 млрд СПЗ, що визначило зростання цього показника на 98.35 %, та частини кредитного потенціалу – на 142 млрд СПЗ, відповідно на 99.3 %.

Сформований фінансово-кредитний потенціал МВФ активізував його діяльність, а оновлений мандат у 2012 р. дав можливість її розширити для забезпечення стабільності світової фінансової системи, моніторингу економічної та фінансової політики країн-учасниць для упередження та подолання ризиків і загроз. Фінансування відбувається із застосуванням механізмів звичайного (не пільгового) і пільгового кредитування, регулярного, концесійного та спеціального механізмів фінансування. Відповідно до використовуваних механізмів ресурси виділяються з різних рахунків. Операції з регулярного й пільгового кредитування включають надання фінансування країнам-членам у рамках «домовленостей» з МВФ, що передбачають застосування кредитних ліній.

З Рахунку загальних ресурсів (*GRA*) на не пільгових, безконцесійних засадах кошти можуть бути надані країнам – членам Фонду для подолання проблем з платіжним балансом за угодою про фінансування чи у формі прямого фінансування. Регулярне кредитування МВФ фінансується з повністю сплаченого капіталу країн-членів відповідно до їхніх квот. Згідно з чинними станом на 30.04.2021 р. 18 угодами щодо Рахунку загальних ресурсів (*GRA*) загальний обсяг чотирьох поточних операцій – 108873 млн СПЗ. Найбільшу частку зобов'язань перед Фондом сформовано за операціями за «Гнучкою кредитною лінією» (*FCL*) – 75.57 % і становило 82282 млн СПЗ та за «Механізмом розширеного кредитування» (*EFF*) – 15.42 % (16787 млн СПЗ). Решта припадала на угоди *stand-by* (*SBA*) – 7.28 % та 1.73 % – на «Превентивну кредитну лінію» (*PLL*) [15, с. 6].

З 2009 р. з *GRA* здійснюється кредитування за механізмом *FCL*. Він використовується для країн з високим рівнем економічного розвитку як превентивний інструмент без попередніх умов. Термін дії до двох років, а обсяги визначаються відповідно до потреб країни у фінансуванні. Кошти надходять одноразово, не застосовуються ліміти доступу та надання, не формуються домовленості щодо реалізації погодженої економічної політики. Процес кредитування передбачає щорічну перевірку відповідності критеріям дворічних домовленостей.

Операції за «Механізмом розширеного кредитування» (*Extended Fund Facility, EFF*) забезпечують отримання пільгового фінансування країнами з низьким рівнем доходу, повільним зростанням і проблемами з платіжним балансом. Він передбачає тривале кредитування та значні обсяги фінансування з прив'язкою до квот. Використовується для кредитування за порушення сальдо платіжного балансу внаслідок структурних змін у виробництві, торгівлі чи цінах. Термін кредитування 3–4 роки з термінами погашення 4.5–10 років.

Країни з ринковою та розвинутою економікою за фінансових ускладнень можуть отримати допомогу для вирішення короткострокових чи потенційних проблем з платіжним балансом шляхом укладання угод *SBA*. Вони гарантують у межах визначеної суми та впродовж терміну угоди отримання іноземної валюти в обмін на національну за відкритою кредитною лінією. З 2008 р. терміни збільшено з 18 до 36 місяців та запроваджено кількісні критерії ефективності програми, передбачено структурні заходи її реалізації, регулярні перегляди програми, гнучкість фінансування. Програма *stand-by* передбачає повернення коштів через три з половиною роки після одержання, а погасити зобов'язання в повному обсязі необхідно через п'ять років [8].

Ресурси за механізмом *PLL* надаються економічно розвиненим країнам за наявності поміркованої вразливості. Тривалість фінансування може бути в межах шести місяців для вирішення фактичних або потенційних короткострокових потреб платіжного балансу та для усунення їх вразливостей – до двох років, але обсяги визначаються за термінами кредитування та встановленою межею до квоти країни – члена МВФ.

Використання кредитних ресурсів Фонду потребує забезпечення своєчасності та повноти виплат за зобов'язаннями, реалізації визначених цілей і завдань як індикаторів виконання умов кредитування. Моніторинг виконання умов і домовленостей з МВФ формує певний тиск на країну-позичальника, оскільки використання кредиту не за призначенням або невиконання взятих зобов'язань може призвести до обмеження в кредитуванні чи до відмови в наданні подальшого траншу, сплати комісійних за невикористання зарезервованих коштів тощо. За даними Фонду, країни-члени мають прострочену заборгованість перед МВФ терміном понад шість місяців. Це заборгованість Судану, яка відображається в документах Фонду з 1997 р., і на 31.05.2021 р. становила 964.48 млн СПЗ [10, с. 56].

Через зростаючі потреби у фінансуванні в умовах формування внутрішніх і зовнішніх ризиків, загроз та загальносвітових дисбалансів, країни активно використовують кредитний потенціал МВФ. До першої трійки найбільших позичальників Фонду віднесено й Україну (табл. 4).

Таблиця 4

**ТОП-5 позичальників кредитів Рахунку загальних ресурсів (GRA) МВФ станом на 31.07.2021 р.**

Країна	Сума кредиту, млн СПЗ	% до квоти країни
1. Аргентина	31914	1001
2. Єгипет	14233	699
3. Україна	7141	355
4. Пакистан	5176	255
5. Еквадор	4354	624
Інші	28544	—
<b>Разом</b>	<b>91362</b>	—

Джерело: [15, с. 7].

Заборгованість перед МВФ, яку до 2025 р. має обслуговувати та погашати наша країна, сформувалася через запозичення за Механізмом розширеного кредитування (EFF) 2015 р. та двох позик за угодами *stand-by* (SBA) 2018 та 2020 рр. [23]. Частка заборгованості України становить 7.82 % [15, с. 15] загальної суми заборгованості за Рахунком загальних ресурсів Фонду. Це свідчить як про складнощі, викликані комплексом внутрішніх і зовнішніх чинників та потребують прискореного вирішення, так і про необхідність підвищення результативності й ефективності використання запозичених ресурсів, оскільки частка боргу України перед МВФ становить 13.77 % [24] державного та гарантованого боргу країни, а також відповідає 22.48 % [25] ВВП.

Країни світу, що віднесено до країн – членів Фонду з низькими доходами, можуть отримати пільгове фінансування як концесійну підтримку за нульовою процентною ставкою з Трастового фонду на цілі скорочення бідності та сприяння економічному зростанню (*Poverty*

*Reduction and Growth Trust, PRGT*) і Трастового фонду для обмеження та подолання наслідків катастроф (*The Catastrophe Containment and Relief Trust*).

Через масштабну фінансово-економічну кризу у світі завдяки поширенню *COVID-19* і внаслідок загальної економічної невизначеності щодо тривалості й інтенсивності наслідків пандемії МВФ змінив підходи до тривалості програм з країнами та запропонував варіант продовження співпраці з Україною за коротшою програмою кредитування *SBA*.

Для протидії коронакризі та для покриття частини боргових зобов'язань найбідніших країн перед МВФ Виконавча рада Фонду затвердила рішення щодо скорочення боргового навантаження 25 країн-членів відповідно до перегляду рішення щодо використання ресурсів Трастового фонду для обмеження та подолання наслідків катастроф шляхом надання їм грантів.

Міжнародні фінансові інституції, як-от Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку, Світова організація охорони здоров'я, Світова організація торгівлі створили спільний майданчик для протидії пандемії *COVID-19* та об'єднали свої зусилля щодо формування спільних підходів, забезпечення фінансування поставок вакцин проти *COVID-19*, підтримки країн з низьким і середнім рівнем доходів.

Російська агресія проти українського народу, що розпочалася 24.02.2022 р., спровокувала гуманітарну, економічну, екологічну, безпекову та інші регіональні та світові кризи, що негативно позначиться на подальшому розвитку усього людства. Підтримка Міжнародного валютного фонду, Групи Світового банку щодо надання додаткової фінансової допомоги Україні для підтримки бюджету, платіжного балансу, систем охорони здоров'я та освіти відіграє важливу роль для фінансування й пом'якшення негативних наслідків війни, сприятиме швидкому залученню до фінансової підтримки інших партнерів. МВФ як провідна світова фінансова інституція адаптує свою діяльність до змін глобального середовища, що в сучасних умовах дозволяє їй поєднувати зусилля провідних міжнародних фінансово-кредитних інституцій, таких як Група Світового банку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк та інших, для формування мультидонорських фондів, узгоджених заходів і програм підтримки України та її країн-сусідів шляхом надання надзвичайної фінансової допомоги для протидії кризам, викликаним російською агресією.

**Висновки.** У ході дослідження засвідчено розвиток інституційної архітектури Міжнародного валютного фонду через застосування адаптивних підходів і механізмів у його діяльності відповідно до трансформаційних змін глобального фінансового середовища. Інституційний розвиток МВФ передбачає забезпечення стабільності світової фінансової системи шляхом задоволення потреб світової спільноти у додаткових фінансових ресурсах для подолання внутрішніх і зовнішніх дисбалансів, ризиків і загроз. Удосконалення управління



фінансами МВФ відображає процеси, що передбачають як посилення його фінансово-кредитного потенціалу завдяки зростанню квот країн-членів, використанню золотих авуарів Фонду, запозиченню ресурсів за двосторонніми угодами в рамках застосування інструментів *NAB* та *BBA*s, так і оптимізацію витрат, підвищення результативності його діяльності. За умов стрімкого нарощування світового боргу важливу роль має розроблення нових підходів для удосконалення та диверсифікації застосовуваного фінансово-кредитного інструментарію, спрямованих на підвищення ефективності та результативності використання кредитних механізмів, скорочення заборгованості перед МВФ країн-членів. Важливим є посилення співпраці МВФ та міжнародних фінансово-кредитних інституцій для протидії кризам, викликаним *COVID-19* та російською агресією в Україні.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Stiglitz J. (2018). *Globalization and Its Discontents Revisited: Anti-Globalization in the Era of Trump*. New York: W. W. Norton & Company. 472 p.
2. Богдан Т. П., Шаров О. М., Сльозко О. О. та ін. Вплив глобальних фінансів на валютно-фінансову систему України: монографія. НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2017. 355 с.
3. Колосова В. П. Фінанси міжнародних інституцій в Україні: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 504 с.
4. Мазаракі А. А., Мельник Т. М., Юхименко В. В., Костюченко В. М. та ін. Економічний суверенітет України: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 700 с.
5. Radieva, M. (2018). Institutional modernization of the global economy. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4, No. 5, 2018. P. 283-290.
6. Кучер Г. В. Державні фінансові ресурси: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 608 с.
7. Chugunov I., Pasichnyi M., Koroviy V., Kaneva T., Nikitishin A. Fiscal and Monetary Policy of Economic Development. *European Journal of Sustainable Development*. 2021. № 10 (1), P. 42-52.
8. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/About>.
9. Selected Decisions and Selected Documents of the IMF, Forty-First Issue. Last Update: July 31, 2020. Article IV: The Role of the Fund in Governance Issues – Guidance Note EBS/97/125. July 2. 1997. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Selected-Decisions/description?decision=EBS/97/125>.
10. IMF Annual Report 2021 // <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2021/eng/>
11. IMF Annual Report. 2009. [www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2009/eng](http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2009/eng) (англ)
12. IMF Financial Operations. 2018. <https://www.elibrary.imf.org/view/books/071/24764-9781484330876-en/24764-9781484330876-en-book.xml>.
13. Financial Organization and Operations of the IMF. Treasurer's Department IMF. Washington, D.C. 1998. URL: <https://www.elibrary.imf.org/view/books/054/02389-9781557757593-en/02389-9781557757593-en-book.xml>.
14. New Arrangements to Borrow – Proposed Renewal of and Modifications to the NAB Decision URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2016/12/31/New-Arrangements-to-Borrow-Proposed-Renewal-of-and-Modifications-to-the-NAB-Decision-PP5074>.
15. Quarterly Report on IMF Finances. For the Quarter Ended July 31, 2021. URL: [https://www.imf.org/redirect/?URL=\\$V&404](https://www.imf.org/redirect/?URL=$V&404) <https://www.imf.org/finstmtquarterly>.

16. By-Laws, Rules And Regulations. 65th Issue. November 2019. 63 p. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/bl/pdf/by-laws.pdf>.
17. The IMF's strictly limited gold sales (2009–10) URL: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/14/42/Gold-in-the-IMF>.
18. IMF. Financial Statements. For the Financial Years Ended April 30, 2021, and 2020. URL: [https://www.imf.org/redirect/?URL=\\$V&404](https://www.imf.org/redirect/?URL=$V&404) <https://www.imf.org/finstmtannual>.
19. Where the IMF Gets Its Money // <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Where-the-IMF-Gets-Its-Money>.
20. Form of Registered NAB Note. Electronic Access. PDF file. P.51-52 // <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2020/02/13/Proposed-Decisions-to-Modify-the-New-Arrangements-to-Borrow-and-to-Extend-the-Deadline-for-a-49048>.
21. Proposed Decisions to Modify the New Arrangements to Borrow and to Extend the Deadline for a Review of the Borrowing Guidelines <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2020/02/13/Proposed-Decisions-to-Modify-the-New-Arrangements-to-Borrow-and-to-Extend-the-Deadline-for-a-49048>.
22. IMF Concludes Steps to Maintain its Lending Capacity // <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/01/08/pr214-imf-concludes-steps-to-maintain-its-lending-capacity>.
23. Ukraine: Financial Position in the Fund as of November 30, 2021 // <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/exfin2.aspx?memberKey1=993&date1key=2099-12-31>.
24. Державний та гарантований державою борг України станом на 30.09.2021р.// <https://mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovaniy-derzhavju-borg>.
25. Валовий внутрішній продукт України. III квартал 2021р. // <http://www.ukrstat.gov.ua>.

## REFERENCES

1. Stiglitz, J. (2018). *Globalization and Its Discontents Revisited: Anti-Globalization in the Era of Trump*. New York: W. W. Norton&Company [in English].
2. Bogdan, T. P., Sharov, O. M., Sl'ozko, O. O. (et al.) (2017). *Vplyv global'nyh finansiv na valjutno-finansovu systemu Ukrainy: monografija*. NAN Ukrainy, DU «In-t ekon. ta prognozuv. NAN Ukrainy» [The impact of global finance on the monetary and financial system of Ukraine: a monograph. NAS of Ukraine, SI «Inst. of Economics and prediction of NAS of Ukraine»]. Kyi'v [in Ukrainian].
3. Kolosova, V. P. (2016). *Finansy mizhnarodnyh instyucij v Ukraini: monografija* [Finance of international institutions in Ukraine: monograph]. Kyi'v: Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-t [in Ukrainian].
4. Mazaraki, A. A., Mel'nyk, T. M., Juhymenko, V. V., & Kostjuchenko, V. M. (et al.) (2015). *Ekonomichnyj suverenitet Ukrainy: monografija* [Economic sovereignty of Ukraine: monograph]. Kyi'v: Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-t [in Ukrainian].
5. Radieva, M. (2018). Institutional modernization of the global economy. *Baltic Journal of Economic Studies*, (Vol. 4), 5 [in English].
6. Kucher, G. V. (2018). *Derzhavni finansovi resursy: monografija* [Public financial resources: monograph]. Kyi'v: Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-t. [in Ukrainian].
7. Chugunov, I., Pasichnyi, M., Koroviy, V., Kaneva, T., & Nikitishin, A. (2021). Fiscal and Monetary Policy of Economic Development. *European Journal of Sustainable Development*, 10 (1), 42-52 [in English].
8. International Monetary Fund. Retrieved from <https://www.imf.org/en/About> [in English].
9. Selected Decisions and Selected Documents of the IMF, Forty-First Issue. Last Update: July 31, 2020. Article IV: The Role of the Fund in Governance Issues – Guidance Note EBS/97/125. July 2. (1997). Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/Selected-Decisions/description?decision=EBS/97/125> [in English].

10. IMF Annual Report (2021). Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2021/eng> [in English].
11. IMF Annual Report. (2009). Retrieved from [www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2009/eng](http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2009/eng) [in English].
12. IMF Financial Operations. (2018). Retrieved from <https://www.elibrary.imf.org/view/books/071/24764-9781484330876-en/24764-9781484330876-en-book.xml> [in English].
13. Financial Organization and Operations of the IMF. (1998). Treasurer's Department IMF. Washington, D.C. Retrieved from <https://www.elibrary.imf.org/view/books/054/02389-9781557757593-en/02389-9781557757593-en-book.xml> [in English].
14. New Arrangements to Borrow – Proposed Renewal of and Modifications to the NAB Decision. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2016/12/31/New-Arrangements-to-Borrow-Proposed-Renewal-of-and-Modifications-to-the-NAB-Decision-PP5074> [in English].
15. Quarterly Report on IMF Finances. For the Quarter Ended July 31, 2021. Retrieved from [https://www.imf.org/redirect/?URL=\\$V&404](https://www.imf.org/redirect/?URL=$V&404) <https://www.imf.org/finstmtquarterly> [in English].
16. By-Laws. (2019). Rules And Regulations. 65th Issue. November. Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/bl/pdf/by-laws.pdf> [in English].
17. The IMF's strictly limited gold sales (2009–10). Retrieved from <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/14/42/Gold-in-the-IMF> [in English].
18. IMF. Financial Statements. For the Financial Years Ended April 30, 2021, and 2020. Retrieved from [https://www.imf.org/redirect/?URL=\\$V&404](https://www.imf.org/redirect/?URL=$V&404) <https://www.imf.org/finstmtannual> [in English].
19. Where the IMF Gets Its Money. Retrieved from <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Where-the-IMF-Gets-Its-Money> [in English].
20. Form of Registered NAB Note. Electronic Access. PDF file. (pp. 51-52). Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2020/02/13/Proposed-Decisions-to-Modify-the-New-Arrangements-to-Borrow-and-to-Extend-the-Deadline-for-a-49048> [in English].
21. Proposed Decisions to Modify the New Arrangements to Borrow and to Extend the Deadline for a Review of the Borrowing Guidelines. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2020/02/13/Proposed-Decisions-to-Modify-the-New-Arrangements-to-Borrow-and-to-Extend-the-Deadline-for-a-49048> [in English].
22. IMF Concludes Steps to Maintain its Lending Capacity. Retrieved from <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/01/08/pr214-imf-concludes-steps-to-maintain-its-lending-capacity> [in English].
23. Ukraine: Financial Position in the Fund as of November 30, 2021. Retrieved from <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/exfin2.aspx?memberKey1=993&date1key=2099-12-31> [in English].
24. Derzhavnyj ta garantovanyj derzhavoju borg Ukrai'ny stanom na 30.09.2021 r. [State and state-guaranteed debt of Ukraine as of September 30, 2021]. Retrieved from <https://mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovanij-derzhavju-borg> [in Ukrainian].
25. Valovyj vnutrishnij produkt Ukrai'ny. III kvartal 2021r. [Gross domestic product of Ukraine. III quarter of 2021]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

*Надійшла до редакції 14.11.2021.  
Доопрацьована стаття 29.03.2022.  
Прийнято до друку 07.04.2022.  
Опубліковано онлайн 22.04.2022.*